

הלוקה בהמה פרק שלישי בכורות

עין משפט נר מצוה

ב.

א מ"י פ"ד מהלכות
בצורות הלכה י' טושע
י"ד סתם שמו סעף י'

שיטה מקובצת

אל לו לישמעאל טענת ותיבת
לר' נחמק: ט אלא אמרו
סיתון: ט ואני איני אומר כן:
ז לסבירה כגון שטיפה:
ח מה"ד ליבא בטניוף:
ט ממאן ולהלן הלכך:
ו תיבת אית ליה דועירא:
ז דלא נקט שטיפה
בת שטיבא אית ליה דועירא
ואדרבי ישמעאל: ט חדישים
שלמים ימי: ט היריון והיריון
בביתורא: יל לטהר דבר:
יג לפעמים דבהמה גריד:
יד תיבת קא נחמק: יז כבוד
שינתן לכהן דאיכא חוקה
דמדינא
טז להחמיר ה"ד והיבנות
טז מתעברות נחמק:
טז למבזה מטעם רוב
ומיהו: יז למימר דלקולא
לא: יז שלא ליתנו לכהן:
יט דאיכא רוב דמתעברות
יט לפעמים דבהמה גריד:
כ מדאורייתא: כג דאפשר
לברוק אפשר: כד שיש
מקום תיבת שום נחמק:
כד מדאורייתא מדמטהר גבי
כד תיבת ועוד דרצה להתייר:
כז מקולקלין אלמא חייש
למטהר מדאורייתא היבא
דאיכא חוקה בהדה דבהמה
כחיה בחוקת איסור עומדת
ואם תאמר: כז ארשיא
עבר שהכניסה במוך שלה
ועוד:

מחזורתא רבי ישמעאל כ"מ ט"ו חייש למיעוטא. ומטעם
סמוך למיעוטא דלין מתעברות לחוקה דמחוקת שלא
ילדה ואיתרע ליה רובא אין לחושצו ודאי צבור דלא הוי אלא פלגא
ופלגא כדאמר ז"ל צ"פ בתרא דיצמות (דף ק"ט). ושם הארכתי והא'
דמטהריין כפסק טומאה צפרק כסוי

הדס (חולין דף פ"ו). היינו משום דליפנין
מסוטה י"א לטהר דצדק שאין צו דעת
לישאל ולהכי קאמר התם אס אמרו
ספק טומאה לטהר יאמרו ספק אסור
להימר: **רבינא אמר אפילו תיבא**
רבנן. תימה דלא משני הכי ז"ל צ"פ
בתרא דיצמות (דף ק"ט). ושם אמרתי
דלא תגשא ולא תמיצס עד שמע
שמא [מטעורת] היא לרמיה וי"ל דמשמש
לחדס לא חשיב תלי צמעה כמו
שמשי דבהמה י"א דפעמים דבהמה
צריך להרציע כדאמר דבשוקר את
הפועלים (ב"מ דף ט"א). מותר להכניס
ממכחול צשפורת: ו**רבי יהושע**
סבר חוששין צ"טניוף. וא"ת הא י"א קא
מסקינן לקמן דרבי יהושע לא חייש
למיעוטא כדדייק ממנתי דיתמה מלאה
ר' יהושע אומר אינה חוששת וא"כ
הכי חייש הכא למיעוטא דמטנפות
ועוד דכ"י האי גוונא דהכא אפילו ר"מ
לא חייש כדאמר ז"ש פרק בתרא
דיצמות (דף ק"ט): דהיכא דליכא רובא
וחוקה הוי המיעוט מיעוט למיעוט
והכא איכא רובא דלין מטנפות וחוקה
שהיא צמזקת שלא ילדה וי"ל דמ"מ
לא הוי ודאי צבור י"א שניתן לכהן
דליכא חוקת ממונה דעדיפא והמוניא
מתצבירו עליו הרציה ואפילו לר"ד לז"ל
צממונה אחר הרוב צהיהא דהמוכר
שור למצירו וגמלא נגחן (צ"ק דף מ"ו).
היינו משום דאמר קיס ל' צנפסאי
שאי מן הרוב א"י יש לתלק בין ממון
שאין לו מוצעין לממון שיש לו מוצעין
ומיהו הוי קלת תימה דלענין ללקות
צגזיה ועבודה ולענין ליקרב למוצח
חשיב ודאי צבור דלולין צמר רובא
וחוקה ולענין נמינות לכהן ישכח ספק
ונראה לתרץ לכהי חיישין למיעוט
דמטנפות משום דרוב צהמות
מתעברות כשנגיעות לזמן שראיות
להתערב י"א צו (מתעברות):

לְקוּלָּא א"א חייש. ואפילו לכהן
ניתן כיון דקרב למוצח י"א
ומיהו גבי חמורה קשה דהוה לן
להעמיד ממון ציד בעלים ולא ניזול
צמר רובא דאפילו רב מודה הכא דלין
הולכין צממון אחר הרוב כדפ"י לעיל וי"ל דגור חמורה אטו צהמה טהורה: **ואיבעית**
אמא בין לְקוּלָּא בין לְחוּמְרָא חייש. מעיקרא נמי
דהוה צע"י למימר י"א לקולא לא חייש משמע דהיינו לר' ישמעאל אצל לר"מ חייש ומכ"מ אין
לדקדק ממכחול דהא דר"מ חייש למיעוטא היינו
מדאורייתא מדחייש הכא אפילו להקל דהיינו י"א שלא י"א ונתנו לכהן דלא אוליין צממון
אחר הרוב א"י משום דליכא רוב י"א מתעברות כשנגיעות
לזמן הראיות להתערב שמסייע למיעוט וצ"י אין מעמידין (ע"י דף ק"ד): גבי צגזית צית
אוייקי אמר דר"מ חייש למיעוטא וגור רובא אטו מיעוטא
ולא גור שאר מקומות אטו אותו מקום משמע דצואתו מקום נמי י"א לאו מדאורייתא
אלא מדרבנן מטעם גזירה אטו מיעוטא וצ"י דחולין (דף י"ב).
נמי דפריך לר"מ פסקא וקדשים מאי איכא למימר דשרא רחמנא ולא קאלמר צמר
תאוה מאי איכא למימר דשרא רחמנא משמע דמדרבנן חייש
למיעוטא ואפילו גור צבצר תאוה צפסקא וקדשים לא גזר דלא אפשר ואף על פי
שלא יכלו להעמיד שם גזירתם העמידה היכא דאפשר ה"י
צדאורייתא היכא דאפשר י"א אפשר היכא דלא אפשר לצדוק לא אפשר דאס
אפשר ללא אפשר לא היה
לחכמים לחוש ולגזור היכא דאפשר כיון שראו י"א שום מקום שלא חשו כגון
היכא דלא אפשר ומיהו היכא דחוקה מסייעת למיעוט נראה
דחייש ר"מ למיעוט מדאורייתא י"א ועוד רואה להמיר צפרק כסוי הדס (חולין דף
ק"ט): גבי חמשה חומשין הן משמע דמדאי
הוי מדרבנן אפילו לר"מ דקאלמר עשו חיזוק לצדריהם ולמה אינו טבל
לאורייתא דסמוך מיעוט דלין מעשרים לחוקת טבל וי"ל דלין זה
חוקה דלמלא כרבי אושעיא י"א עבדה שהכניסה צמון (צרכות דף
ל"א). ועוד דלין להחזיק שום ארס צרשע צבציל מיעוט שאין מעשרין:
ח

רובא דהוי צמעה. כגון עיבור בהמה דתלי בהרצעה ואיכא למיחש
שמא לא עלה עליה זכר הילכך ספק: ואני איני אומר כן. איני מולק
עליך צלשון שמועתי אלא צלשון אחר. ולקמן מפרש מאי איכא צין
סבירה לגמריה: **צמאי קמפלגי ר' ישמעאל**. וגמריה דר' יהושע דקמני
אצל אמרו: י"א צטניוף פוטור פליגי.

רבי ישמעאל דמשי ליה ודאי צבור
סבר דאי נמי טניף צמון שנתה לא
מיפטרא: **לחומרא**. כגון גזי רישא
דשמעתא דאי הוה אוליין צמר רובא
הוה משויין ליה פשוט ודאי ז' (דהא)
מכאן ו אוליין (הוה) הילכך חייש
למיעוט לחומרא ומשי ליה ספק אצל
הכא אי חייש למיעוט קולא הוה דאפילו
צת שנתה משי ליה ספק: **גמריה**.
אצל אמרו ו אית ליה דועירי):
סבירה. ואני אומר כן כו':
דטניוף ו צמוף ששה שראינו
שהתחילה לטניף צמחלת חדש צביעי:
אין טניוף פחות מל' יום. דאינה
מקבלת זכר עד ל' יום: **גמריה**.
דלא ו ידענין שטיפה צת ששה אדר'
ישמעאל פליגי דאמר צת שנתה ודאי
לכהן וקא"ל אינו אפילו ילדה צמון
שנתה ספק דלמלא טניף צמון ג'
חדשים או ד' משנולה וזמיה וילדה
צמון שנתה והיכא דחזינן דלא טניף
עד סוף ששה וטינפה צמוף ששה
כדאמר רבי יהושע צבצירה הוה
צבור מעליה הוה דהוה טניוף לאו
טינוף גמור הוה דאס טניוף היה לא
הוה ילדה צמון שנתה עד יום אחד
צשנה שניה דטינוף היה כל חדש צביעי
כוועירי ו' חדשים ו ימי העיבור הרי
כלמה שנתה ולא תלד עד למחר דכל
חדשי עיבור צענין שלמים ואחר כך
ילדת למחר כדאמרין צמסכת נדה
(נח: ו יתן ה' לה הריון) ו צגימנ'
רע"א ו' חדשים של ל' יום הוה ר"ע
ימים וציוס רע"א כצז קרל דילולת:
לצבירה. ואף על גב דחוינא דלא
טניף עד סוף ששה נמי ספקא
הוה דלית ליה דועירי:
גמריה

א) אצל אמרו סתם צ"ק.
ב) צ"ל דטניוף ו לקמן נא.
ג) צ"ק מ"ו, ד) צ"ק מ"ז, ה) היכא דלא
ו) צ"ל דטניוף, ז) היכא דלא
ח) צמון ששה צ"ק.
ט) צמון דל, י) טעמא שלא
ימנן לכהן צ"ק, יא) מדמטהר
צ"ק, יב) ע"י ר"ש, יג) ע"י
גמלא וצ"ע.

הגהות הב"ח

ג) וב' ואני איני אומר כן:

רבינו גרשום

אלא מחזורתא כו'. ברובא
דלא תלי במעשה. כגון טריס
ואיילונות דמזעמן הוה הכי:
אבל רובא דהוי במעשה.
באחר לא אולי בתר רובא
אלא חיישי למיעוט מאי
משעה בשמא אם עלה עליה
זכר א' לא: כפרה. דבת
שלש ודאי לכהן: עד כאן
דברו ר' ישמעאל. היינו
כמו דברי ר' ישמעאל: עו
שטיפה בת ששה. חדשים
יולדת בתוך ששה דטניוף
הוי כחדש שביעי ומתעברת
לסוף שביעי וטענת [ה']
חדשים ויולדת לטוף שנת
וטניוף פוטור מבכורה: אני
לא באתי לירי מדה זו.
דאיני יודע אם מטנפת בסוף
ששה א' לא: אלא כל
שדוע כ' וראם ספק ר'
עקיבא חמורי שהיא נוהגת
ספק ככל אפילו בת שנת:
ר' ישמעאל סבר טניוף
אינו פוטור. ומשום ה"ק
דאי לכהן דלא ילדה עדיין
ולפיכא איני טניפה קודם לא
נפילתו בכך: ר' ישמעאל
סבר [אין חוששין לטינוף].
כיון דלא חוינא אין חוששין
לטינוף והוא דבתוך שנתה
ילדה דתתי לא עבדה:
היאמר רבא מחזורתא [ר']
לחומרא. לחייבה בכורה
דמיעוט בהמה אין יולדת
בתוך שנתה והן כן
אימר לא ילדה ומחייבה
בכורה. אבל הכא אם
חייש למיעוט דנפלו היינו
קולא ופטור מן הבכורה:
ואני אין אומר כן.
מפרש הב"ח כיון אמר
מר: מאי איכא בין גמריה
לצבירה. אלא אמרו היינו
גמריה מה שלמר מרב.
סבירה היינו ואני איני אומר
כן. ולדברי שניהם משמע
דטניוף פוטור: כגון שטיפה
בסוף ששה. חדשים שנולה
כשמתחיל חדש השביעי:
ואיכא ביניהו דועירי דאמר.
דטניוף ל' יום: הוה לגמריה.
שלא נאמר בה יולדת
בתוך שנתה משמע שיה
ראשון בתחלת שנה שיה
יולדת: אית ליה דועירי.
דל' יום שלמים מטנפת
ומתעברת ה' חדשים שלמים
(שב) שהוה עובר בהמה
דקה נמצא יולדת יום
אחד בשנה שניה: לסבירה
דאמר. יולדת בתוך שנתה